

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Kuntien rahoituksen ja tehtävien tasapainoa käsittelevän jaoston 8. kokous

Aika Tiistaina 10.8.2021 klo 9.01–10.46

Paikka Teams-kokous

Osallistujat **Puheenjohtaja:**
Tanja Rantanen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO

Jäsenet:

Anne-Marie Välikangas, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO, 1. varapuheenjohtaja

Ville Salonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO, 2. varapuheenjohtaja

Mikko Jääskeläinen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Timo Ertola, neuvotteleva virkamies, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jussi Lind, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Ville Heinonen, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö/BO

Assi Aalto, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KO

Jussi Lammassaari, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO

Filip Kjellberg, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/VO

Anna-Leena Seppälä, rakennusneuvos, ympäristöministeriö

Minna Punakallio, pääekonomisti, Suomen Kuntaliitto ry

~~Olli Riikonen, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry~~

Erkki Eerola, kunnanjohtaja, Vihdin kunta

Janne Tukiainen, professori, Turun yliopisto

Unna Heimberg, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO

Linnea Mäkinen, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tom-Henrik Sirviö, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tekninen sihteeri:

Aija Karlsson, säädösvalmistelusihteeri, valtiovarainministeriö/KAO

Muut osallistujat:

Vesa Lappalainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO

Pasi Leppänen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO

Markus Syrjänen, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Espoon kaupunki sekä johtava erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO
Sanna Lehtonen, erityisasiantuntija, OKM

1. Kokouksen avaus, osanottajien toteaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Jaoston puheenjohtaja avasi kokouksen ajassa 9.01. Käytiin läpi ja hyväksyttiin kokouksen esityslista (pöytäkirjan liite 1) ja edellisen, 09.06.2021 pidetyn kokouksen pöytäkirja (liite 2).

2. Syksyn työsuunnitelman esittelyt

Linnea Mäkinen (VM/KAO) esitteli työsuunnitelman jaoston syksyn työlle (liite 3). Käytiin keskustelua syksyn työsuunnitelmasta:

- Kuntaliiton edustaja totesi, että työsuunnitelmaan olisi hyvä sisällyttää katsaus pienten ja kutistuvien kuntien talouden ohjauksesta. On tärkeää, miten pienten ja kutistuvien kuntien talouden ohjaus näkyy JTS-kehikossa.
  - o Todettiin että suurten ja kasvavien kaupunkien näkökulma on nostettu esille työsuunnitelmassa, koska useissa uudistuksissa on kiinnitetty huomiota lähinnä pienten kuntien näkökulmaan. Usein oletetaan, että suuret kaupungit pärjäävät joka tapauksessa muuttuvissa olosuhteissa, mikä ei välttämättä ole varmaa.
- Kysyttiin onko loppuraportin näkökulmista tehty vielä linjauksia?
  - o Todettiin että kupo-työryhmä ei ole vielä tehnyt linjauksia loppuraportin näkökulmista. Raportin laadintaprosessin on tarkoitus olla osallistava ja loppuraportin näkökulmia kavennetaan yhdessä. Loppuraportin ja toimenpidevaihtoehtojen tähtäin on tulevaisuudessa sote-uudistuksen jälkeisessä ajassa. Loppuraporttiluonnosta ei ole vielä toistaiseksi olemassa, mutta se tehdään yhdessä työryhmän ja jaostojen kanssa. Kuntakenttä on tällä hetkellä poikkeuksellisen muuttuva, ja kupo-työ tulee sovittaa yhteen muiden parhaillaan meneillään olevien hankkeiden kanssa.
  - o Todettiin että jaostossa käsitellyt asiat on viety työryhmän käsiteltäviksi. Loppuraporttiluonnosta ei ole vielä olemassa, mutta sen laadinta aloitetaan lähitulevaisuudessa.

3. Kuntien rahoitusjärjestelmän sidosryhmäselvitys

Markus Syrjänen (VM/KAO) ja Tom-Henrik Sirviö (VM/KAO) esittelivät kuntien rahoitusjärjestelmän sidosryhmäselvityksen tuloksia (liite 4). Selvityksestä ja sen tuloksista käytiin keskustelua neljässä pienryhmässä ja jaoston kesken etsimällä

vastauksia kysymykseen, mitkä ovat selvityksen tärkeimmät eväät jaoston jatkotyöskentelyn näkökulmasta:

Keskeiset huomiot pienryhmäkeskusteluista:

- Pienryhmä 1:
Selvityksessä esiin nostetuista näkökulmista kaikki ovat hyviä, minkä vuoksi tärkeintä antia on vaikea eritellä. Selvityksen arvo muodostuu sen analyyttisyydestä. Koska selvityksestä on vaikeaa valita tärkeintä näkökulmaa, jatkokäsittelyä vaativat teemat voivat nousta esille muuta kautta. Kunnan roolin pohdinta heijastuu kaikkeen. Mikäli keskitytään tarkastelemaan lähinnä julkisen talouden kokonaisuutta, yksittäisissä kunnissa vallitsevat realiteetit voivat jäädä liian vähäiselle huomiolle. Suurten kaupunkien osalta tärkeäksi nousee kaupunkien itsensä lisäksi niiden merkitys koko aluetaloudelle, kun taas pienissä kunnissa korostuu yksilöiden hyvinvointiin keskittyminen. Eri tyyppisten kuntien väliset erot käyvät hyvin esille selvityksestä. Verojärjestelmän tarkastelu voisi olla MAL-tyyppisten instrumenttien ohella jatkoa ajatellen tärkein työkalu. Jatkossa huomiota tulisi kiinnittää eri näkökulmien yhteensovittamiseen. Mielenkiintoinen huomio on myös se, että toisin kuin valtiolla, kuntakentällä ei ole juurikaan käyty keskustelua kuntien tehtävien eriyttämisestä.
- Pienryhmä 2:
Jatkossa on tärkeää pohtia palveluja koskevaa tehtävänjakoa eri toimijoiden välillä. Sote-tehtävien hyvinvointialueille siirtymisen jälkeen kunnissa on edelleen tehtäviä, joiden toteuttaminen vaatii leveämpiä hartioita. Myös hyte-tehtäviin liittyvän ennaltaehkäisyn painoarvo on tärkeää tunnistaa.
- Pienryhmä 3:
Erilaiset kannustimet ja niiden vaikutukset on tärkeää tunnistaa. Veropohjan kehittäminen on jatkossa tärkeää, ja kiinteistöverotusta tulee käsitellä tarkemmin. Sote-uudistus on vain alku, jonka jälkeistä kuntien rahoitus pohjaa tulee pohtia.
- Pienryhmä 4:
Kuntien rahoitusjärjestelmää pohdittaessa on pyrittävä mahdollisimman vakaaseen toimintaympäristöön, jossa kuntien rahoitus olisi mahdollisimman hyvin ennakoitavissa vuodesta toiseen. Valtionavustuksien kokonaisuuteen on kiinnitettävä huomiota, on laajuudeltaan niin merkittävä kokonaisuus. Pohdittiin: Onko kuntien eriytyminen jo niin pitkällä, että rahoituksen eriyttäminen ainut mahdollinen tie? Voidaanko kupo-työssä enää kääntää laivan suuntaa?

4. TE-palveluiden siirto kunnille

Ville Heinonen (TEM) esitteli TE-palvelujen siirtoa kunnille (liite 5).

Käytiin keskustelua aiheesta:

- Todettiin että ensin järjestetään työllisyyden kuntakokeilu, mutta muutokset on päätetty jo panna vuonna 2024 toimeen. Onko mahdollista, että suunnitellut muutokset pannaan toimeen siinäkin tapauksessa, että ne todettaisiin kokeilun myötä toimimattomiksi? Onko nykyistä kokeilua valmisteltaessa tutustuttu Palkansaajien tutkimuskeskuksen aiempia työllisyyden kuntakokeiluja koskeviin tutkimuksiin?
  - o Ville Heinonen: Aikataulutuksen tarkoituksena on antaa suuntaviivat uudistuksen etenemiselle, eikä ole mahdollista ottaa kantaa siihen, miten päättäjät toimivat nykyisestä kuntakokeilusta saatavien tulosten perusteella. Kokeilun aikaista seurantatietoa pyritään tarkastelemaan. Nykyisen tai edellisten kokeilujen yhteydessä ei ole tehty seurantaa kannustavista rahoitusmalleista.
- Kuntaliiton edustaja totesi, että edellinen työllisyyden kuntakokeilu oli kestoltaan lyhyt, eikä siitä ollut mahdollista tehdä tutkimuksellisia analyysejä tai annettu mahdollisuuksia onnistua. On tärkeää pohtia, onko kuntalaisten henkilökohtainen palvelu kuntapalveluiden osalta aina järkevää resursoinnin näkökulmasta, vaikka kuntapohjainen pohjoismainen malli järjestää palvelut onkin yksilöiden kannalta hyväksi.
  - o Ville Heinonen: Tieteellisen koeasetelman luominen ja mahdollisuudet saada tieteellisesti relevanttia tietoa kokeiluista voivat olla haasteellista, koska TE-palveluiden kokonaisuus on kokonaisvaltainen ja kokeiluja on mahdollista arvioida muutoin niiltä osin kuin se on mahdollista.

5. Esittely opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmästä sivistystoimen rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistukseen valmistautumiseksi

Sanna Lehtonen (OKM) esitteli opetus- ja kulttuuriministeriön sisäistä työryhmää sivistystoimen rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistukseen valmistautumiseksi (liite 6). OKM:n työryhmä on päätetty pitää ministeriön sisäisenä, jotta sivistystoimen rahoituksen ja ohjauksen eteenpäin viemiseksi olisi mahdollista muodostaa yhteneväinen linja. Syksyn 2021 aikana työryhmätyöhön ei ole ajallisia mahdollisuuksia sisällyttää muita toimijoita, mutta vuoden 2022 keväällä työryhmän työtä on tarkoitus peilata kentän toimijoiden kanssa, minkä lisäksi vukuluvan vuoden lopulla työhön liittyen on tarkoitus tehdä yhteistyötä VM:n kanssa. I jaoston työsuunnitelmaan lisätään loppuvuodelle 2021 OKM:n sivistystoimen rahoitus- ja ohjausjärjestelmän uudistukseen jatkokäsittely.

6. Muut mahdolliset asiat

Kokouksessa ei noussut esille muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Jaoston seuraava kokous pidetään 02.09.2021 klo 9–11. Puheenjohtaja muistutti jaostoa maanantaina 16.8.2021 pidettävästä jaostojen yhteiskokouksesta sekä 25.8. pidettävästä Välähdyksiä tulevaisuuden kuntapolitiikasta -tilaisuudesta.

Puheenjohtaja päätti kokouksen ajassa 10.46.